

Paulus en Timoteüs

Handelingen 16:1-5

Nadat Paulus en Silas door de broeders aan de genade van de Heer waren opgedragen, begon Paulus aan zijn tweede zendingsreis. Langs de Romeinse weg door Cilicië en de Cilicische Poort – een kloof door het Taurusgebergte – kwamen zij aan in Derbe en daarna in Lystra. In Lystra woonde een discipel genaamd Timoteüs (d.i. God vererend, of godvrezend). Hij was de zoon van een gelovige Joodse vrouw, maar van een Griekse vader. Hij had een goed getuigenis van de broeders in Lystra en Iconium. Paulus wilde dat deze met hem mee zou vertrekken, en hij nam hem en besneed hem ter wille van de Joden die in die plaatsen waren; want zij wisten allen dat zijn vader een Griek was.

Opvoeding

Paulus noemt Timoteüs later zijn ‘kind’ (1 Kor. 4:17; 1 Tim. 1:2; 2 Tim. 1:2; 2:1). Men neemt aan dat Timoteüs door Paulus tot bekering is gekomen. De reden dat Paulus de Korintiërs zijn ‘geliefde kinderen’ kon noemen, was dat hij ‘hen in Christus Jezus door het evangelie verwekt had’ (1 Kor. 4:14-15). Het is dan ook zeer aannemelijk dat Timoteüs, toen Paulus tijdens zijn eerste zendingsreis in Lystra kwam en daar het evangelie verkondigde (Hand. 14:6-7), het Goede Nieuws hoorde en aannam.

Van zijn moeder wordt vermeld dat zij een gelovige vrouw was. In 2 Timoteüs 1:5 wordt zij bij name genoemd. De moeder van Timoteüs heette Eunice, en zijn grootmoeder Lois. Beide vrouwen hebben een grote rol gespeeld in de geestelijke ontwikkeling van Timoteüs. Het ongeveinsde geloof dat eerst in hen gewoond had, had ook woning gemaakt in Timoteüs. Van zijn vader lezen we niet veel, alleen dat hij een Griek was. Waarschijnlijk was hij niet gelovig en liet hij de opvoeding van zijn zoon over aan de vrouwen in het huis. Van jongs af hielden zij Timoteüs de heilige geschriften voor (2 Tim. 3:15). En wij zien dat dit later zijn vruchten heeft afgeworpen. Ouders zijn om zo te zeggen ‘wegbereiders’ voor hun kinderen. Wij mogen voor hen de weg effenen naar de Heer Jezus. Van jongs af lezen wij hun voor uit de Bijbel, leren hen bidden

etc. Als gelovige ouders willen wij allemaal graag dat onze kinderen behouden worden (2 Tim. 3:15). Timoteüs’ Griekse vader prefereerde waarschijnlijk een ‘Spartaanse’ opvoeding. Zijn moeder en grootmoeder waren echter een stuk wijzer en oefenden Timoteüs in de godsvrucht. *“Want de lichamelijke oefening is tot weinig nuttig, maar de godsvrucht is nuttig tot alle dingen, daar zij de belofte heeft van het tegenwoordige en van het toekomstige leven”* (1 Tim. 4:8). De man des huizes liet het in dit opzicht afweten. Moeders spelen een grote rol in de opvoeding van de kinderen, maar de hoofdverantwoordelijkheid rust op de schouders van de vaders. Zij worden aangesproken als het gaat om de opvoeding van hun kinderen (Ef. 6:4).

Een goed getuigenis

Timoteüs had een goed getuigenis van de broeders in zijn woonplaats Lystra en in het naburige Iconium, ongeveer 40 km. verderop gelegen. Plaatselijke gemeenten houden er betrekkingen op na. Zij houden elkaar op de hoogte van allerlei ontwikkelingen, bezoeken elkaar wederzijds, en ondersteunen en helpen elkaar als dit nodig is. De broeders uit Iconium kenden Timoteüs dus: hij had van hen een goed getuigenis.

Als iemand een bepaalde dienst voor de Heer wil gaan verrichten, zal hij een goed getuigenis van de broeders moeten hebben. Zij moeten van hem kunnen getuigen dat hij in velerlei opzicht capabel is. In 1 Timoteüs 3:1-13 geeft Paulus aanwijzingen voor opzieners en dienaars. Als iemand streeft naar het opzienerschap, zullen de broeders letten op zijn karakter en zijn gedrag (1 Tim. 3:1-3). Iemand die zichzelf niet onder controle heeft en wiens gedrag aanstootgevend is, valt meteen af.

Vervolgens wordt er gekeken naar de situatie thuis (1 Tim. 3:4-5). Iemand die zijn eigen huis niet goed weet te besturen, kan ook geen zorg dragen in de gemeente, het huis van God. Als je niet goed weet om te gaan met de mensen die het dichtst bij je staan en hen geen leiding kunt geven, hoe kun je dan voor anderen zorgen? Iemand die pas bekeerd is, valt ook af als opziener. Hoogmoed ligt op de loer; hij moet zich eerst

maar eens bewijzen en een paar jaar meelopen (1 Tim. 3:6). Een opziener moet niet alleen een goed getuigenis hebben van hen die 'binnen' zijn, maar ook van hen die 'buiten' zijn, de ongelovigen. Hoe sta je bekend bij je burens, collega's, kennissen, etc. Als je in het openbaar in opspraak komt, kun je het opzienschap wel vergeten! Voor de dienaars, diakenen, gelden min of meer dezelfde criteria (1 Tim. 3:8-13).

We zien dat een 'goed getuigenis' betrekking heeft op ons gedrag. En wel op verschillende terreinen van ons leven. Van Timoteüs kon gezegd worden dat hij een goed getuigenis had van de broeders. Kunnen de broeders dit ook van ons zeggen? Paulus 'wilde' dat Timoteüs met hem mee zou vertrekken. Het een is een gevolg van het ander. Laten wij proberen zó te leven dat we 'gewild' zijn, dat we een bruikbaar vat zijn voor de Meester (2 Tim. 2:21).

De Joden als een Jood

Timoteüs werd door Paulus besneden ter wille van de Joden die in die plaatsen waren. In de plaatsen die ze zouden bezoeken bevonden zich immers Joodse gemeenschappen. Paulus had de gewoonte *eerst* de synagogen te bezoeken (Hand. 13:5,14; 14:1; 17:2). Timoteüs zou hem volstrekt niet van dienst hebben kunnen zijn als hij niet besneden was. De Joden wilden immers met een 'onbesnedene' geen omgang hebben. Daarbij kwam dat alle Joden in Lystra en Iconium wisten dat Timoteüs de zoon was van een Griek, een heiden, die zijn zoon niet had laten besnijden. Deze verbitterde tegenstanders zouden zeker de Joden in de andere steden daarvan op de hoogte hebben gebracht. Maar was deze besnijdenis dan niet in tegenspraak met Paulus' eigen beginselen? Hij zegt immers dat de besnijdenis niets is, en het onbesneden zijn niets, maar de onderhouding van Gods geboden (1 Kor. 7:18-19; vgl. Gal. 5:6). Hij vond het toch ook niet noodzakelijk om Titus, eveneens een Griek, te laten besnijden (Gal. 2:3)?

Nee, Paulus deed niets dat in strijd was met zijn eigen beginselen. Dat Titus zich niet, en Timoteüs zich wel moest laten besnijden, diende een ander doel. Dat Titus zich niet moest laten besnijden, was van 'leerstellige' aard. Dit was om binnengeslopen valse, judaïstische broeders de mond te snoeren. Zij waren namelijk binnengekomen om de vrijheid, die de gelovigen in Christus Jezus hadden, te bespieden. Zij wilden de christenen tot slavernij te brengen. Dat wil zeggen: zij wilden hen 'slaven' van de wet maken. Titus laten besnijden, zou een tegemoetkoming aan deze judaïsten zijn. Voor hen is Paulus geen uur geweken door zich aan hen te onderwerpen. Hier was de waarheid van het evangelie in het geding (Gal. 2:3-5).

Het doel dat Paulus met Timoteüs had, was van geheel andere aard. In de eerste plaats wilde Paulus de gemeenten gaan versterken (Hand. 15:36,41; 16:5). In de gemeente is het van geen enkel belang of men wel

of niet besneden is. In de tweede plaats ging Paulus door met evangeliseren. Dat Timoteüs zich moest laten besnijden was van 'praktische' aard. Dit was nodig om de Joden voor de Heer Jezus te winnen. Als het om het winnen van zielen gaat, zegt Paulus: *"Ik ben de Joden geworden als een Jood, om [de] Joden te winnen; hun die onder de wet zijn, als onder [de] wet (hoewel ik zelf niet onder [de] wet ben, om hen die onder [de] wet zijn te winnen; hun die zonder wet zijn, als zonder wet (hoewel ik niet zonder wet voor God ben, maar aan Christus wettelijk onderworpen), om hen die zonder wet zijn te winnen (...) allen ben ik alles geworden, om in elk geval enigen te behouden"* (1 Kor. 9:20-22).

De verordeningen van de apostelen

De zendingsreis werd voortgezet. Timoteüs had zich bij Paulus en Silas gevoegd. Met zijn drieën doorreisden zij de steden en gaven zij hun de verordeningen, die door de apostelen en oudsten in Jeruzalem waren vastgesteld om die te onderhouden. Deze steden lagen in Frygisch-Galatisch gebied, het huidige Zuid-Turkije. De verordeningen (dogmata) die voor de gemeente in Antiochië op papier waren gezet, golden ook voor de andere gemeenten.

Het Gr. woord dogma werd ook gebruikt in verband met keizerlijke decreten met een bindend karakter (bijv. Luc. 2:1). In onze dagen hebben wij geen apostelen en gezanten die ons komen vertellen welke verordeningen wij wel of niet moeten onderhouden. We hebben echter wel het Woord van God, waarin de apostolische brieven zijn opgenomen. De verordeningen (dogmata) die de apostelen op papier hebben gezet, zijn nog steeds bindend voor alle gemeenten (vgl. 1 Kor. 4:17; 7:17).

1 Korintiërs 14:26-40

Een van de verordeningen (dogmata) die Paulus heeft voorgeschreven, is dat de vrouwen zwijgen in de gemeenten (1 Kor. 14:34). Let op de meervoudsvorm. Dit gebod was niet alleen bindend voor de gemeente in Korinte, maar voor alle gemeenten (meervoud). Hoe kunnen gemeenten vandaag de dag dan zeggen dat deze verordening niet voor hen geldt? Is het woord van God van hen uitgegaan? Of is het alleen tot hen gekomen (1 Kor. 14:36)? Als iemand meent dat hij geestelijk is (zich door de Geest van God laat leiden), laat hij dan erkennen, dat wat Paulus schrijft een gebod van de Heer is (1 Kor. 14:37).

Dit gebod, deze verordening (dogma), is niet afkomstig van de keizer, maar van de Heer Zelf: de Koning der koningen en de Heer der heren (Openb. 19:16). Paulus zegt: *"Maar is iemand onwetend, hij zij onwetend"* (1 Kor. 14:38). Hij bedoelt daarmee: Je hebt nu kennis genomen van deze verordening (dogma). Dit gebod van de Heer is niet voor tweeërlei uitlegbaar vatbaar. Wil je hier desondanks niets van weten, volhard dan

maar in je onwetendheid. Ga dan je eigen gang maar. Paulus vindt het volstrekt zinloos om nog verder energie in zo iemand te steken. Van iemand die zijn verordeningen niet wil erkennen, trekt hij zijn handen af. Met hem gaat hij ook niet meer in discussie (vgl. 1 Kor. 11:16).

Over het 'zwijggebod' van de vrouwen is al veel verwarring in gemeenten ontstaan. Toch zegt Paulus: *"God is niet [een God] van verwarring, maar van vrede, zoals in alle gemeenten van de heiligen"* (1 Kor. 14:33). Is de 'verwarring' die hierdoor ontstaan is naar Gods gedachten?

Om over na te denken

Een vooraanstaand theoloog en bijbelleraar ¹ zegt dat hij niet meer goed weet wat hij met Paulus aan moet. Als 'bijbelgetrouw' christen *accepteert* hij Paulus' woord dat de vrouwen aan hun man onderdanig moeten zijn etc., maar weet eigenlijk niet meer hoe we het in onze tijd vorm moeten geven. Zelfs met de Paulinische moraal kan hij niet altijd meer zo goed uit de voeten. Hij zegt erbij: "Dit betekent niet dat wij de desbetreffende passages niet zouden *accepteren* als 'Woord van God' – dat doen we wel – maar dat wij ze niet meer zo beleven als de christenen in nieuwtestamentische tijd dat deden, omdat wij in een heel andere tijd en cultuur leven."

Vervolgens worden een aantal voorbeelden opgesomd die deze stelling moeten verduidelijken. In de

¹ Willem J. Ouweneel, Seks in de kerk, blz. 45 t/m 49.

'herevaluatie' van de bijbelplaatsen die handelen over de rol van de vrouw in de gemeente (1 Kor. 11:5; 14:34vv.; 1 Tim. 2:11vv.), moet rekening gehouden worden met het feit dat de Schepper de vrouw niet voor niets grote talenten heeft gegeven. Het zou 'zonde' zijn als ze die zou begraven. In deze 'herevaluatie' zijn dit allemaal verordeningen (dogmata) waarmee wij in onze tijd niet veel meer kunnen aanvangen. Ze zijn tijd- en cultuurgebonden. Dit soort bijbelplaatsen vallen volgens deze theoloog niet onder de tijdloze principes in de Bijbel. Voer voor de exegeten, en ethici. Natuurlijk zullen zij behoorlijk van mening verschillen. Wil je brand, dan moet je het vuur aansteken!

Er is niets nieuws onder de zon. De 'vrouw-onvriendelijke' en mannelijke Paulus heeft altijd al onder vuur gelegen. Vooral in Korinte moest hij het ontgelden. De 'wijzen' in Korinte waren geen domme jongens. Nee, het waren allemaal filosofen. Van Paulus hadden ze geen hoge pet op. Zijn persoonlijk optreden vond men maar zwak en zijn spreken verachtelijk (2 Kor. 10:10). Deze 'wijzen' schrokken niet terug voor een pittige discussie met Paulus. Hij liet zich echter niet ertoe verleiden in discussie met hen te gaan. Met apostolisch gezag schrijft hij: *"Maar als iemand meent te moeten twisten, wij hebben zo'n gewoonte niet, en evenmin de gemeenten van God"* (1 Kor. 11:16).

We hebben stilgestaan bij de verordeningen van de apostelen. Er zijn altijd mensen die hier moeite mee hebben en de discussie willen aanzwengelen. Maar over bepaalde zaken moeten we niet gaan discussiëren en twisten. Wáárom niet? Omdat de gemeenten van God niet over de gezaghebbende woorden van de apostelen (o.a. Paulus) *behoren* te twisten. Dit is not done. Zo'n gewoonte hebben wij niet.

Oorsprong: [PC 01-02-2007](#)

Oude Sporen 2011

